مجله علمی پژوهش در علوم انسانی و تحقیقات میان رشته ای ، شماره ۱۹ ، بهار ۱۳۹۹جلد۱، ص ۹۳-۸۶
http://www.jase.ir

بررسی رابطه سبک های هویت با گرایش به اعتیاد سوء مصرف مواد در نوجوانان دختر و پسر ۱۶ تا ۱۸ سال

مجله علمی پژوهش در علوم انسانی و تحقیقات میان رشته ای (سال ششم)
شماره ۱۹ / بهار ۱۳۹۹ / ص ۹۳-۸۶

مهدیه ناظم[۱]، سعید صادقی[۲]، مژگان عارفی[۳]

[۱]کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)- اصفهان-ایران
[۲] دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)- اصفهان-ایران
[۳] دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)- اصفهان-ایران
نویسنده مسئول:
مهدیه ناظم

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه سبک های هویت با گرایش به اعتیاد سوء مصرف مواد در نوجوانان دختر و پسر ۱۶ تا ۱۸ سال شهر اصفهان انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود و جامعه آماری این پژوهش ۶۴۳۵۱ نفر دانش آموزان دختر و پسر شهر اصفهان بود که با استفاده از فرمول کوکران نمونه مورد نظر شامل ۱۹۷ دختر و ۱۸۳ پسر انتخاب شد. جهت جمع آوری داده ها از پرسشنامه سبک هویت برزونسکی با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۰ استفاده شد. نتایج تحلیل آماری نشان داد که نمرات سبک هویت اطلاعاتی با گرایش به اعتیاد در سطح خطای ($p\leq$۰/۰۱) دارای همبستگی معنادار نمی باشد. نمرات سبک هویت هنجاری درونی و تعهد هویتی با گرایش به اعتیاد در سطح خطای($p\leq$۰/۰۱) دارای همبستگی مثبت معنادار می باشد. نمرات سبک هویت سردرگم با گرایش به اعتیاد در سطح خطای($p\leq$۰/۰۱) دارای همبستگی معکوس معنادار می باشد و از میان متغیرهای پیش‌بین، ضریب رگرسیون متغیر تعهد هویتی معنی‌دار است که این متغیر به شکل مستقیم پیش بین نمرات گرایش به اعتیاد نوجوانان است.

واژگان کلیدی: اعتیاد، سبک های هویت، نوجوانان

- بیان مساله

نوجوانی[1] دوره انتقال از کودکی به بزرگسالی و یکی از حساس ترین و بحرانی ترین مراحل زندگی آدمی است. نوجوان از مرز کودکی گذشته و وارد مرحله نوینی شده است. هر نوجوان عضوی از یک خانواده و جامعه است و هر دوی این عوامل می توانند به نوبه خود بر رفتارهای نوجوان تاثیر گذارده و نهایتاً شخصیت او را شکل دهند. با نگاهی به آمار روزافزون اعتیاد[2] به مواد مخدر به خصوص اشاعه آن در نوجوانان و جوانان به این نتیجه می رسیم که نسل جوانی که بایستی در جهت سازندگی و پیشرفت جامعه مشارکت داشته باشند در دام اعتیاد به هدر می روند. (ادبی، ۱۳۷۹). سوء مصرف مواد و اعتیاد از نظر تاریخی در مقاطع تاریخی گوناگون سیری پر فراز و نشیب داشته است. با آغاز قرن بیستم سیمای سوء مصرف مواد و اعتیاد، نسبت به قرن نوزدهم و پیش از آن نسبتا دگرگون شده است. اکنون اتفاق نظر کاملی درباره این مسئله وجود دارد که پدیده اعتیاد در طول قرن بیستم و به ویژه طی دهه ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ میلادی تحت تاثیر عوامل گوناگون اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و علمی به نحو وسیع و حیرت آوری در میان اقشار گوناگون جوامع مختلف پراکنده شده است. (گلپرور، ۱۳۸۲)

سال هاست که موضوع مواد مخدر به یکی از مهم ترین مسائل اجتماعی در همه کشورها تبدیل شده است. در سال های اخیر ابعاد مسئله، هم در سطح کشور ایران و هم در سطح جهانی به حد نگران کننده ای رسیده است و گفتگوها، پژوهش ها و برنامه ریزی هایی برای شناخت ابعاد مسئله و کنترل آن صورت گرفته است. در این میان آسیب پذیرترین گروه جوانان و نوجوانان هستند که به دلیل بحران هویت، بحران های روانی ناشی از مشکلات اجتماعی، ماجراجویی، لذت جویی و تنوع طلبی بیش از سایر گروه های اجتماعی در معرض استفاده از مواد مخدر قرار می گیرند. (حجاریان، ۱۳۸۰) مواد و عوارض پر دامنه و ناخوشایند آن، از مهمترین دغدغه های فکری و یکی از ناگوارترین آسیب های اجتماعی حال حاضر است. ارتباط مصرف مصرف مواد در رفتارهای اعتیاد آمیز با سایر انحرافات و کج رفتاری ها از یک سو و پیوند ناگسستنی آن با مشکلاتی نظیر انواع اختلالات روانی، فرار از منزل، پرخاشگری و خشونت در رفتارهای اجتماعی دزدی و ارتکاب بزه، افت تحصیلی و بی علاقه شدن به تحصیل و اقدام به خود کشی و فحشا از سوی دیگر، اشاره به اهمیت توجه و تعمق در این مسئله دارد. ضرورت این تامل با در نظر گرفتن جمعیت جوان کشور بیش از پیش مطرح می شود. براساس آمار ستاد مبارزه با مواد مخدر در سال ۱۳۹۲ نرخ اعتیاد در استان اصفهان ۱/۹ درصد می باشد که اکثر معتادین ۲۴-۱۹ سال سن دارند. (صرامی و همکاران، ۱۳۹۲)

با توجه به مطالب مطرح شده در این میان هویت نقش مهمی دارد. ایجاد یک هویت و دستیابی به یک تعریف منسجم ازخود، مهمترین جنبه رشد روان شناختی و اجتماعی در دوره نوجوانی است. انتخاب ارزش ها، باورها و اهداف زندگی نیزمهمترین جنبه هویت است. به یاد داشته باشیم که شرایط پرآشوب زمانه ما که هرلحظه سلامت ما را تهدید می کند ایجاب می کند شناخت روشنی ازهویت خود داشته باشیم بی خبراز ماهیت خویش، نه می دانیم که کیستیم و نه می توانیم به خود یا دنیای اطرافمان اعتماد کنیم. به عبارت دیگر هویت علاوه بر ایجاد انسجام و یکپارچگی در شخصیت فرد، به نوعی مفهوم ذهنی فرد از خودش نیز می باشد. هویت نشان دهنده ترکیب مهارت ها، جهان بینی و همانندسازی های دوران کودکی است که به صورت یک کل کم و بیش منسجم، پیوسته ومنحصر به فرد درآمده و برای نوجوان احساس تداوم گذشته وجهت گیری برای آینده رافراهم می کند (آقاجانی، ۱۳۸۱). اریکسون[3] والدین را مسئول ارائه یک چهارچوب فکری و جهان بینی به نوجوانان می داند. بنابراین پایه های اولیه خودپنداره مادر بافت خانواده یعنی توسط والدین وتجارب محیطی شکل می گیرد. پس بایستی بسیار مراقب رفتار خود با نوجوانمان باشیم چرا که دراکثرمواقع تصویری (چه مثبت وچه منفی) که آن هااز خود دارند بسیار شبیه تصویری است که ما برای آنان ساخته ایم. جدیدترین نظریه مربوط به هویت، نظریه سبک های هویت برزونسکی[4] (۱۹۸۹) است. دراین نظریه، الگویی شناختی- اجتماعی مطرح است که درآن به تفاوت های نوجوانان دراستفاده ازفرایندهای شناختی-اجتماعی، مهارت های حل مساله، مواجهه بامشکلات زندگی، درگیری باتکلیف وبرخورداری از سلامت عمومی روان شناختی پرداخته شده است (رجب پور، ۱۳۸۶). براساس این مدل، برزونسکی سه نوع سبک هویتی را مشخص کرده است:

مؤلفه ای که به نحوی می تواند در گرایش به سوء مصرف مواد موثر باشد سبک هویت[5] شخص می باشد که برزونسکی سه نوع سبک هویتی را مشخص کرده است.

۱- سبک هویت اطلاعاتی[6]

۲- سبک هویت هنجاری[1]

---

[1]- Adolesence
[2]- Addiction
[3]- Erikson
[4]- Berzonsky
[5]- Identity Style
[6]- Informational Identity style

۳- سبک هویت سردرگم/اجتنابی [۲]
۴- تعهد هویتی[۳]

افراد دارای سبک هویت اطلاعاتی، دارای اعتماد به نفس بسیار بالا و هوش کاری مناسب می باشند. کمتر از دیگران کمک گرفته و بار مسئولیت پذیرفته خویش را سعی می کنند به تنهایی انجام دهند (صدیق سروستانی و حاجیانی، ۱۳۸۷). افراد دارای سبک هویت هنجاری اصولا تمایل به انجام کارهای گروهی از خود نشان داده و مایلند تا مسائل، مشکلات و ابهامات خود را در داخل گروه های خاص مطرح و حل نمایند این افراد همواره با تجارب و انتظارات افراد مهم زندگیشان همنوایی می کنند (حسین زاده، ۱۳۸۷). افراد دارای سبک هویت سردرگم دچاررفتاری متناقض و سردرگم بوده و دارای حالت اجتنابی نسبت به بسیاری از فعالیت های گروهی هستند. رفتارشان براساس عوامل موقعیتی تنظیم می شود. مشخص نیست اینگونه افراد با چه هدفی به زندگی ادامه می دهند. برزنسکی[۴](۲۰۰۴) معتقد است سبک هویت سردرگم(اجتنابی در افراد فاقد تعهد دیده می شود. (شکلتون و فلچر، ۱۳۸۲). افراد دارای سبک تعهد هویتی به کلیه کارهایی که انجام می دهند، متعهد بوده و سعی دارند شخصیت متعهد خود را تا زنده هستند همچنان حفظ نمایند. از نظم و ترتیب پیروی کرده همچنین تعهدات برای اینگونه افراد احساس هدفمندی و جهت گیری به همراه خواهد داشت (صدیق سروستانی و حاجیانی، ۱۳۸۸). در زمینه سبکهای هویتی نتایج یافته های آسوده و همکاران(۱۳۹۴) نشان داد بین سبک های اطلاعاتی و هنجاری با گرایش به اعتیاد رابطه منفی معنی دار وجود دارد. اما بین سبک های اجتنابی با گرایش به اعتیاد رابطه مثبت معنی دار وجود دارد. همچنین سبک های اطلاعاتی، هنجاری، بر گرایش به اعتیاد تأثیر منفی معنادار دارد، اما سبک اجتنابی برگرایش به اعتیاد تأثیر مثبت معنادار دارد. لذا سبک های هویت نقش مهمی در پیش بینی آمادگی به اعتیاددارند؛نتایج پژوهش امیری و همکاران(۱۳۹۵) نشان داد افراد با سبک هویت هنجاری تقریباً ۳ برابر شانس بیشتر برای گرایش به مواد و افراد با سبک هویت اجتنابی تقریباً ۶ برابر شانس بیشتر برای گرایش به مواد در برابر افراد با سبک هویت اطلاعی را دارا می‌باشند. افرادی که سابقه مصرف مواد در خانواده را ندارند ۶۶ درصد شانس کمتری در مقایسه با افرادی که سابقه مصرف مواد دریکی از اعضای خانواده خوددارند برای گرایش به سوءمصرف مواد دارا می‌باشند. در مطالعه ای که ملتفت و همکاران[۵](۲۰۱۵) انجام دادندنشان داد بیشترین سبک هویتی در میان گروههای معتاد سبک سردر گم (اجتنابی) است. همچنین نتایج مطالعه حجتی و همکاران[۶](۲۰۱۵) نشان داد که میـانگین سبک سردر گم (اجتنابی) درمصرف کنندگان متا مفتـامین نسبت به بقیه سبکها بیشتر است. نتایج یافته های مک کالر و همکاران[۷] (۲۰۰۱) نشان داد که، مصرف الکل، ماری جوانا و سیگار با افسردگی شدید ارتباط مثبت و معنی دار و با عزت نفس پایین رابطه منفی دارند.

با توجه به مطالب مطرح شده دراین پژوهش محقق درصد پاسخ به این سئوال است که آیا بین **سبک های هویت با گرایش به اعتیاد سوء مصرف مواد** در نوجوانان دختر و پسر ۱۶ تا ۱۸سال رابطه وجود دارد؟

- فرضیه های پژوهش

۱- بین سبک هویت اطلاعاتی و گرایش به اعتیاد در نوجوانان ۱۶ تا۱۸ سال رابطه وجود دارد.
۲- بین سبک هویت هنجاری و گرایش به اعتیاد در نوجوانان ۱۶ تا۱۸ سال رابطه وجود دارد.
۳- بین سبک هویت سردرگم و گرایش به اعتیاد در نوجوانان ۱۶ تا۱۸ سال رابطه وجود دارد.
۴- بین تعهد هویتی و گرایش به اعتیاد در نوجوانان ۱۶ تا۱۸ سال رابطه وجود دارد.

- نوع روش تحقیق

این پژوهش با توجه به موضوع و اهداف آن، جزو تحقیقات توصیفی می باشد که به روش همبستگی انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش آموزان ۱۶تا۱۸سال (پسر و دختر دوره متوسطه) در سال تحصیلی ۹۲-۹۳ بود که تعداد آنان طبق آمار دریافتی از سازمان آموزش و پرورش استان اصفهان ۶۴۳۵۱ نفر بود. برای تعیین حجم نمونه آماری با استفاده از فرمول انتخاب نمونه کوکران تعداد ۱۹۷ دختر و ۱۸۳ پسر انتخاب شد. جهت انتخاب حجم نمونه پژوهش از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای استفاده شد.

[1]- Normative Identity Style
[2]- Avoidanctive Identity style
[3]- Committmental Identity
[4]- Berzonsky
[5]- Moltafet et al.
[6]- Hojjat
[7]- McCuller et al.

ابزاراندازه گیری پژوهش پرسشنامه سبک هویت برزونسکی (۱۹۹۲) بود که ضریب پایایی ۰/۷۸ به دست آمد. تجزیه و تحلیل اطلاعات در دو سطح آمار توصیفی (شامل فراوانی، میانگین و انحراف معیار)و آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون) انجام شد.

- یافته

جهت بررسی رابطه ابعاد سبک های هویت با نمرات گرایش به اعتیاد آنان ابتدا تحلیل به شکل ماتریس همبستگی صورت پذیرفت و سپس جهت بررسی پیش بینی مؤلفه های سبک های هویت در نمرات گرایش به اعتیاد از تحلیل رگرسیون چندگانه انجام شد. ولی جهت بررسی مجزای فرضیه ها این تحلیل ها به شکل جدا از هم و در قالب فرضیه های مختلف ارائه شده و در انتها به بررسی تحلیل رگرسیون چندگانه پرداخته شده است.

جدول (۱) ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	سبک هویت اطلاعاتی درونی	سبک هویت هنجاری درونی	سبک هویت سردرگم	سبک هویت متعهد	گرایش به اعتیاد
سبک هویت اطلاعاتی	۱				
سبک هویت هنجاری	۰/۵۳**	۱			
سبک هویت سردرگم	۰/۰۲		۱		
سبک تعهد هویتی	-۰/۲۰	-۰/۴۸**	-۰/۵۷**	۱	
گرایش به اعتیاد	۰/۰۸	۰/۴۴**	۰/۶۷**	-۰/۴۱**	۱

* p = ۰/۰۵

** p =۰/۰۱

فرضیه فرعی اول: بین سبک هویت اطلاعاتی درونی و گرایش به اعتیاد رابطه معنادار وجود دارد.

با توجه به ماتریس همبستگی جدول فوق، نمرات سبک هویت اطلاعاتی با گرایش به اعتیاد در سطح خطای ۰/۰۱، دارای همبستگی معنادار نمی باشد. بدین ترتیب فرض صفر مبنی بر عدم رابطه بین متغیرهای فوق تایید می شود.

فرضیه فرعی دوم: بین سبک هویت هنجاری با گرایش به اعتیاد رابطه معنادار وجود دارد.

با توجه به جدول فوق، نمرات سبک هویت هنجاری درونی با گرایش به اعتیاد در سطح خطای ۰/۰۱، دارای همبستگی مثبت معنادار می باشد. بدین ترتیب فرض صفر مبنی بر عدم رابطه بین متغیرهای فوق رد می شود میزان همبستگی این دو متغیر ۰/۴۴ می باشد.

فرضیه فرعی سوم: بین سبک هویت سردرگم و گرایش به اعتیاد رابطه معنادار وجود دارد.

با توجه به جدول فوق، نمرات سبک هویت سردرگم با گرایش به اعتیاد در سطح خطای ۰/۰۱، دارای همبستگی معکوس معنادار می باشد. بدین ترتیب فرض صفر مبنی بر عدم رابطه بین متغیرهای فوق رد می شود. میزان همبستگی این دو متغیر ۰/۴۱- می باشد.

فرضیه فرعی چهارم: بین تعهد هویتی و گرایش به اعتیاد رابطه معنادار وجود دارد.

با توجه به جدول فوق، نمرات تعهد هویتی با گرایش به اعتیاد در سطح خطای ۰/۰۱، دارای همبستگی مثبت معنادار می باشد. بدین ترتیب فرض صفر مبنی بر عدم رابطه بین متغیرهای فوق رد می شود. میزان همبستگی این دو متغیر ۰/۵۴ می باشد

حال جهت بررسی میزان قدرت پیش بینی ابعاد سبک های هویتی در نمرات گرایش به اعتیاد به بررسی جداول تحلیل رگرسیون پرداخته می شود.

جدول (۲) جدول خلاصه تحلیل واریانس مدل رگرسیون گرایش به اعتیاد روی ابعاد سبک های هویت

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	مقدار F	سطح معنی‌داری	ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تبیین
رگرسیون	۷۲۴۲/۴۲	۴	۱۸۱۰/۶۰	۸۱/۳۰	۰/۰۰۰۱	۰/۶۸	۰/۴۶
مانده	۸۳۲۸/۷۳	۳۷۴	۲۲/۲۶				
کل	۱۵۵۷۱/۱۶	۳۷۸					

بر اساس جدول فوق، مقدار F معنی‌دار است. بنابراین متغیرهای پیش‌بین توانسته‌اند پیش‌بینی معناداری از متغیر ملاک به دست دهند. ضریب تبیین مدل نیز نشان می‌دهد که متغیرهای پیش‌بین توانسته‌اند ۶۲ درصد از تغییرات ملاک را تبیین کنند.

جدول (۳) ضرایب رگرسیون گرایش به اعتیاد روی ابعاد سبک های هویت

متغیر پیش‌بین	ضریب غیراستاندارد(B)	خطای استاندارد (Std. Error)	ضریب استاندارد (β)	مقدار T	سطح معنی‌داری (Sig)
سبک هویت اطلاعاتی درونی	۰/۰۰۸	۰/۰۴	۰/۰۰۹	۰/۱۹	۰/۸۴
سبک هویت هنجاری درونی	۰/۰۷۶	۰/۰۴	۰/۱۰	۱/۹۱	۰/۰۵۷
سبک هویت سردرگم	-۰/۰۰۵	۰/۰۴	-۰/۰۰۵	-۰/۹۹	۰/۹۲
تعهد هویتی	۰/۵۹	۰/۰۵	۰/۶۱	۱۱/۷۱	۰/۰۰۰

بر اساس جدول فوق، از میان متغیرهای پیش‌بین، فقط ضریب رگرسیون متغیر تعهد هویتی معنی‌دار است که با توجه به ضرایب استاندارد شده، این متغیر به شکل مستقیم پیش بین نمرات گرایش به اعتیاد نوجوانان است.

نتیجه گیری

تبیین فرضیه اول پژوهش

نتایج نشان داد نمرات سبک هویت اطلاعاتی با گرایش به اعتیاد دارای همبستگی معنادار نمی باشد. بدین ترتیب فرض صفر مبنی بر عدم رابطه بین متغیرهای فوق تایید شده عملاً رابطه ای بین دو متغیر سبک هویت اطلاعاتی و گرایش به اعتیاد دیده نمی شود. اما در بررسی همسویی و یا غیر همسو بودن نتایج این تحقیق با تحقیقات اندیشمندان داخلی و خارجی می توان به این نتایج اشاره داشت. در بررسی تطبیقی با شرایط جامعه فعلی فرهنگی در ایران نیز، عدم معنادارای افرادی که دارای سبک هویت اطلاعاتی هستند تأیید شده است.

نتایج نشان داد نمرات سبک هویت هنجاری با گرایش به اعتیاد دارای همبستگی مثبت معنادار می باشد. بدین ترتیب فرض صفر مبنی بر عدم رابطه بین متغیرهای فوق رد می شود و فرض یک تأیید گردیده و نشان می دهد در این تحقیق بر اساس داده های پاسخگویان بین سبک هویت هنجاری و گرایش به اعتیاد در نوجوانان ۱۶ تا۱۸ سال رابطه وجود دارد. در بررسی تطبیقی این فرضیه و قبل از همسویی و یا عدم همسویی با شرایط جامعه فعلی فرهنگی در ایران می توان این طور گفت که، مطابق با این فرضیه تأیید شده، برزونسکی نیز همین نظر را داشته و افراد دارای این سبک، از طبقه بندی دانشمندانی نظیر برزونسکی، بوده و تحول هویت را به صورت یک فرآیند، مفهوم سازی کرده است. بر این اساس افراد در شیوه هویتی هنجاری، به شیوه جزمی و هنجاری عمل می کنند، این افراد همواره با تجارب و انتظارات افراد مهم زندگی شان همنوایی می کنند. و تمایلی قوی به درونی سازی ارزش های گروه های مرجع (مانند یک مکتب مذهبی خاص)دارند. گرایش این گونه افراد به لحاظ نظریه برزونسکی و منطبق با معنی دارای افراد این نوع سبک با گرایش به اعتیاد مسلماً بیشتر از دیگر افراد بوده و در شرایط فعلی جامعه می بایست این گونه افراد بیش از پیش مراقبت شوند.

در بررسی همسویی و یا غیر همسو بودن نتایج این تحقیق با تحقیقات اندیشمندان داخلی و خارجی می توان به این نتایج اشاره داشت. در بررسی های پژوهشی آسوده و همکاران(۱۳۹۴)، فیروز آبادی و همکاران(۱۳۹۵)همگی از وجود رابطه معنی دار و قطعی بین سبک هویت هنجاری هیجانی با گرایش به اعتیاد در بین افراد به ویژه نوجوانان حکایت داشت. بنابراین توجه بیشتر والدین، سرپرستان والدین به این گونه افراد برای آن که تنها نباشند و با گرایش به دوستان ناباب و در محیطی آلوده به سمت و سوی اعتیاد به موارد مخدر کشیده نشوند، بسیار حیاتی است. چنانچه والدین از خدمات مشاوره ای و راهنمایی جهت توانمند سازی فرزندان خود استفاده کرده و به آنها در خصوص شناخت احساسات و عواطف کمک کنند و از افراط و تفریط در فعالیت‌های وی با گوشزد کردن جلوگیری نمایند می توانند تا حد زیادی به آنان در پیشگیری از اعتیاد کمک کنند.

نتایج نشان داد نمرات سبک هویت سردرگم با گرایش به اعتیاد دارای همبستگی معکوس معنادار می باشد. بدین ترتیب نتایج نشان می دهد در این تحقیق بر اساس داده های پاسخگویان بین سبک هویت سردرگم و گرایش به اعتیاد در نوجوانان ۱۶ تا ۱۸ سال رابطه وجود دارد. البته با تطبیق نتایج به دست آمده با شرایط جامعه می بایست عنوان شود که، شکلتون و فلچر(۱۳۸۲) نیز مجموعاً همین فرضیه را تأیید می کنند. به طوری که، مطابق با نظریات این دو اندیشمند، افراد دارای سبک هویت سردرگم، تا جای ممکن از مواجهه با مسائل مربوط به هویت دوری می کنند، رفتارشان بر اساس عوامل موقعیتی و لحظه ای تنظیم می شود. و بیشتر از راهبردهای اسنادی و شناختی ضعیف استفاده می کنند. استفاده از مسیرهای نامشخص و این که این گونه افراد اصولاً در تصمیمات سردرگم بوده و این که اصلاً به دنبال هویت و موجودیت خود نیستند بیشترین گواه مدعا بوده و در شرایط جامعه فعلی این گونه افراد چون دچار بی هویتی هستند گرایششان به اعتیاد بسیار سریع اتفاق خواهد افتاد و راه درمان این گونه افراد به نظر می رسد، عودت هویتشان است. در بررسی همسویی و یا غیرهمسو بودن نتایج این تحقیق با تحقیقات اندیشمندان داخلی و خارجی می توان به این نتایج اشاره داشت.

نتایج نشان داد نمرات تعهدهویتی با گرایش به اعتیاد دارای همبستگی مثبت معنادار می باشد. در این تحقیق بر اساس داده های پاسخگویان بین تعهدهویتی و گرایش به اعتیاد در نوجوانان ۱۶تا۱۸ سال رابطه وجود دارد.

مطابق با نظرات اندیشمندان به ویژه مارسیا، به نقل از برزونسکی، به افراد این سبک، توجه کمتری نسبت به دیگر ابعاد سبک هویتی شده است، اما رفتار افراد دارای این بعد، در مقابل وسوسه های تغییر رفتاری دارای ثبات می باشد. به طوری که، تعهدات برای افراد احساس هدفمندی و جهت گیری به همراه داشته و به مثابه یک چارچوب مرجع عمل می کنند که در محدوده آن ها رفتار و بازخورد، کنترل، ارزیابی و تنظیم می گردد. اما در شرایط فعلی جامعه کنونی و با بررسی تحقیقات داخلی تا حدی تناقض دیده می شود به طوری که این تأیید فرضیه را مارسیا و برزونسکی تأیید نکرده و در بررسی تطبیقی بین فرضیه تأیید شده و نظرات اندیشمندان دیده نمی شود. این نشان از تأیید ضعیف این فرضیه دارد. چرا که به نظر می رسد با توجه به شرایط موجود جامعه و تعریف کلی مارسیا از سبک هویت تعهدی این گونه افراد اصولاً نباید به اعتیاد گرایش پیدا کنند.

با توجه به نتایج به دست آمده در آزمون ها و یا تأیید و رد فرضیه های تحقیق پیشنهاد می گردد، خانواده هایی که فرزندانشان دارای سبک هویت اطلاعاتی هستند با تشویق بیشتر برای افزایش اعتماد به نفس مناسبتر آن ها بتوانند این گونه افراد را برای جامعه

امروزی آماده سازند. همچنین با توجه به رابطه بین سبک هویت سردرگم و گرایش به اعتیاد در نوجوانان پیشنهاد می گردد از روانشناسان و معلمان و دبیران تربیتی برای روشن شدن بسیاری از ابهامات به ویژه فرهنگی در جامعه برای آنان استفاده کنند تا ضمن شناخت بیشتر از مشکلات موجود در دوران نوجوانی، به افزایش اعتماد به نفس پائین درون آن ها یاری رسانند. این موقعیت بر اساس ایجاد اعتماد بین فرزند و والدین می تواند اتفاق بیفتد تا ناگاه در دام مواد مخدر و اعتیاد دچار نشوند. بر مبنای رابطه بین سبک هویت تعهدی(متعهد) و گرایش به اعتیاد در نوجوانان پیشنهاد می گردد، با توجه به این که این گونه افراد در مقابل وسوسه های تغییر رفتاری دارای ثبات می باشد. به طوری که، تعهدات برای افراد احساس هدفمندی و جهت گیری به همراه داشته و به مثابه یک چارچوب مرجع عمل می کنند که در محدوده آن ها رفتار و بازخورد، کنترل، ارزیابی و تنظیم می گردد. والدین به تعهد آن ها اعتماد کرده و فرصت های بیشتری برای ابزار وجود به این گونه نوجوانان دارای سبک هویت تعهدی بدهند. در صورت اعطای فرصت‌های مذکور، افراد می توانند از این نوع خود کنترلی به نفع خود استفاده کرده و در سمت و سوی صحیح پیش بروند. و همگان شاهد باشند، هیچ گونه گرایشی بین آن ها و اعتیاد وجود ندارد. همچنین به پژوهشگران پیشنهاد می شود این تحقیق را با مؤلفه ها و الگوهای دیگر اندیشمندان داخلی و خارجی بررسی نمایند و پژوهش حاضر در سایر استان ها انجام و نتایج آن با یکدیگر مقایسه شود.

منابع

آسوده حسین، نصری مریم، شهابی زاده فاطمه. ۱۳۹۴. بررسی نقش سبک های هویت بر گرایش به اعتیاد دانش آموزان پسر متوسطه شهر بیرجند، *کنفرانس ملی روانشناسی علوم تربیتی و اجتماعی*، مازندران، موسسه علمی تحقیقاتی کومه علم آوران دانش، https://www. civilica. com/Paper-SEPP01-SEPP01_123. html

آقاجانی م. ۱۳۸۱. بررسی تاثیر آموزش مهارتهای زندگی بر سلامت روان و منبع کنترل نوجوانان. پایان نامه کارشناسی ارشد.

ادبی ر. ۱۳۷۹. بررسی پایگاه هویت وسلامت روانی در اوایل و اواسط نوجوانی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم بهزیستس و توانبخشی.

حاج فیروزآبادی مرجان، امیری سیامک، بهرامی توران، خوش کشت سحر. ۱۳۹۵. بررسی شیوع گرایش به سوءمصرف مواد اعتیادآور در دانشجویان پسر دانشگاه علوم پزشکی البرز و ارتباط آن با سبک‌های هویتی آن‌ها. نشریه علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی البرز. دوره ۶، شماره ۱، زمستان ۱۳۹۵

حجاریان ا. ۱۳۸۰. فصلنامه اعتیاد پژوهی. چاپ اول، اصفهان: انتشارات دفتر تحقیقات و آموزش ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری.

حسین زاده م. ۱۳۸۷. بررسی نقش تغییرات سبک های هویت یابی و شیوه های مقابله ای در پیش بینی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پیش دانشگاهی تبریز. پایان نامه کارشناسی ارشد.

رجب پور ع. ۱۳۸۶. رابطه سبک های هویت با سلامت روان در دانش آموزان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی دانشگاه آزاد گرگان.

شکلتون و یویان. فلچر، کلیو. ۱۳۸۲. تفاوت های فردی، ترجمه ی کریمی، ف جمهری. تهران: انتشارات مؤسسه فرهنگی فاطمی.

صدیق سروستانی، حاجیانی ا. ۱۳۸۷. مطالعه تجربی منابع هویت در ایران. فصلنامه مطالعات ملی. ۹ (۲): ۵۲-۳۱.

صرامی ح، قربانی م، تقوی م. ۱۳۹۲. فصلنامه اعتیاد پژوهی سوء مصرف مواد. اصفهان، خوراسگان: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان.

گلپرور م. ۱۳۸۲. روانشناسی اعتیاد (سبب شناسی و درمان). چاپ اول، اصفهان: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان.

Berzonsky, M. D. (2007). Identity formation: The role of identity processing style and cognitive process, personality and individual differences, 43, 523-531

Hojjat, S. K. , Golmakani, E. , Bayazi, M. H. , Mortazavi, R. , Khalili, M. N. , & Akaberi, A. (2015). Personality Traits and Identity Styles in Methamphetamine-Dependent Women: A Comparative Study. Global Journal of Health Science, 8(1).

McCuller, W. J. , Sussman, S. , Dent, C. W. , & Teran, L. (2001). Concurrent prediction of drug use among high-risk youth. Addictive Behaviors, 26(1), 137-142.

Moltafet, G. , Papi, H. , Rad, H. K. , Toyari, E. (2015). "Comparison of resiliency, identity styles, life quality and emotional intelligence of addicts, non-addicts and improved people. WALIA Journal, 31(3), 223-228.